

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Dosar nr. 5620/2/2009

SENTINȚA CIVILĂ NR. 198

Ședința publică din 14.01.2010

Curtea constituită din:

Președinte - Eugenia Ion
Grefier - Miron-Cornel Olaru

Pe rol se află soluționarea cererii de chemare în judecată formulate de reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII în contradictoriu cu pârâțul VERES KOVACS ATTILA.

La apelul nominal făcut în ședința publică a răspuns reclamantul, reprezentat de consilier juridic, cu delegație pe care o depune la dosar, lipsind pârâțul.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință care învederează instanței că obiectul pricinii este acțiune în constatare și procedura de citare este legal îndeplinită.

Nemaifiind cereri de formulat, excepții de invocat sau probe de administrat, Curtea acordă cuvântul pe fondul acțiunii.

Reclamantul, prin consilier juridic, solicită admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008. Pârâțul a furnizat Securității informații despre persoane, neputându-se spune că nu ar fi conștientizat pericolul creat astfel, și a conștientizat și a vizat încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei. Solicită a se admite acțiunea și a se constata calitatea pârâțului de colaborator al Securității.

CURTEA,

Deliberând asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin acțiunea înregistrată pe rolul Curții de Apel București - Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, sub nr. 5620/2/2009, reclamantul Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității (C.N.S.A.S.) a chemat în judecată pe pârâțul Veres Kovacs Attila, solicitând ca prin sentința ce se va pronunța să se constate calitatea acestuia de colaborator al Securității.

În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că, prin cererea nr. P4902/30.08.2007, adresată C.N.S.A.S. de către Eparhia Reformată de pe lângă Piatra Craiului, s-a solicitat verificarea pârâțului, sub aspectul posibilei calități de lucrător sau de colaborator al Securității, cerere care este legală, ținând cont de prevederile art. 3 lit. u) din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, precum și de faptul că la data intrării în vigoare a acestei ordonanțe, verificările prevăzute de lege se aflau în derulare, potrivit art. 33 alin. 1.

Reclamantul a mai arătat că, potrivit Notei de constatare nr. S/DI/1/2652/03.10.2008, în activitatea de colaborare a pârâțului cu organele de Securitate, se disting două perioade, respectiv:

1) 1979-1980, când pârâțul a fost recrutat, în calitate de colaborator, de către Inspectoratul Județean Satu Mare, pentru încadrarea informativă a preotului reformat C.B., iar la data de 24.04.1979, a semnat Angajament, numele conspirativ fiind „KATONA/CATONA”.

2) 1980-1989, când s-a transferat cu serviciul în comuna Oșorhei, fiind reînregistrat în calitate de informator la data de 31.07.1980 de către Inspectoratul Județean Bihor, urmând a fi „folosit pentru încadrarea informativă a unor elemente lucrate în dosar de urmărire informativă și pentru culegerea de informații de interes de pe raza comunei”.

Acțiunea în constatare a fost întemeiată pe toate documentele reținute în nota de constatare, în care se regăsesc atât informațiile furnizate de pârâț prin note informative, semnate cu numele conspirativ, cât și informațiile consemnate de către ofițeri în notele și rapoartele lor, pe tot parcursul colaborării acestuia cu organele de Securitate.

În acest sens, s-a afirmat că trebuie avute în vedere următoarele informații furnizate organelor de Securitate:

- „Sursa vă informează că una dintre legături de prietenie este preotul reformat din comuna Acîș, C.B. Cu acesta a purtat discuții în repetate rânduri. Ultima dată l-a vizitat pe sursă la 15 aprilie. Sursa reține preocuparea acestuia de a pleca la studii în străinătate, sens în care a dat admitere pentru deținerea unei burse în Olanda sau R.F.G. /.../ a adus în discuție pe fostul secretar al Episcopiei Oradea, O.C., care cu prilejul unei vizite a refuzat să se reîntoarcă în țară. Acesta a voit să se stabilească în Olanda, însă nu i s-a aprobat de autoritățile olandeze pe motiv că a fost considerat ca «agent comunist» și a fost nevoit să se stabilească în SUA. C. l-a condamnat pe O. pentru faptele sale. Sursa mai cunoaște că C. întreține relații prin corespondență cu foștii colegi de teologie soții I. și K.E. din Olanda. A și fost vizitat de aceștia”;

- „Sus-numitul a intenționat să emigreze în R.P.U. cu scopul de a se căsători cu o tânără de acolo. Spunea că ține mult la acea fată și a rămas foarte decepționat când i s-a respins cererea de căsătorie. Sursa a aflat tot de la el că fata în cauză nu a voit să se stabilească în țara noastră, ci numai ca V. să plece acolo. De altfel și dorința lui V. era aceasta spunând că în R.P.U. nivelul de trai este mai ridicat decât la noi în țară. Nu rețin ce argumente a dus în justificarea acestui argument decât faptul că făcea referire că acolo ar fi mai multă libertate decât la noi, în special pe linie culturală făcând chiar trimitere la spectacolele de cabaret care se transmit uneori și la noi. V. audiază cu regularitate emisiunile postului de radio E.L. (n.n. - Europa liberă), de mai multe ori i-a comunicat și sursei conținutul emisiunii, uneori reliefând că unele date sunt exagerate. Sursa nu-și reamintește concret cazuri care au fost dezbătute”;

- „Anul trecut a primit pașaport pentru a pleca în Occident spre a confecționa proteze și a refuzat să se reîntoarcă în țară. Sursa a întrebat pe S. unde este feciorul său, ce face și care sunt motivele că a rămas afară. S. în loc să manifeste regret pentru fapta fiului său, s-a declarat satisfăcut că fiul a rămas afară și că în prezent se afla undeva în SUA și urmează studiile teologice primind ajutor material de la o societate cu caracter religios. Sursa a sesizat că S. este mândru de fiul său care acolo se va realiza mai bine. Fiul său nici nu are intenții de a reveni în țară”;

- „S-a manifestat că la început nu a înțeles politica, a crezut că totul este așa cum se spune, dar s-a convins că una se spune și alta se face. A făcut apoi trimitere la o emisiune a postului de radio E.L. (n.n. - Europa liberă), care - după cum spunea ar avea dreptate în exemplul pe care l-a expus, că țările socialiste trebuie comparate și privite ca un loc îngădit cu plasa de sârmă, într-o câmpie de unde nu ai voie să privești în afară”;

- „Sursa vă informează că în 6 iulie a.c. după ședința și în timpul ședinței lunare a purtat discuții cu C.B. din Acîș. A relatat că între 10-15 iunie a fost la Cluj unde la teologie a participat la dezbaterile lucrării de magistratură a preotului reformat din Olanda, K.E. care a terminat studiile teologice la Cluj. /.../ Tema lucrării lui K. a pornit de la situația cultului reformat din Olanda unde există deja o împărțire pe 2 curente și anume: unul din curente cel vechi - de a continua relațiile cu statul și a acționa prin respectarea legilor acesteia. Celălalt curent bazându-se pe un text din lucrările lui K. potrivit căruia cultul reformat trebuie să fie supus unor reforme continue a lansat ideea că prin reforme să se tindă la o autonomie totală a cultului fără a ține cont de legile statului ci doar de dogmele religie. Lucrarea lui K. care este adeptul celui de al doilea curent a fost întocmită în viziunea curentului și înșiși în lucrare a lăsat să se întrevadă că ideea principală a lucrării s-a bazat pe o expresie a unui teolog occidental (sursa nu-i reține numele) că «până când va fi biserica unealta a statului». Curentul în speță nu exclude colaborarea cu statul prin nerespectarea legilor acesteia ci militează în direcția ca biserica să nu fie un mijloc de propagandă a statului. De fapt despre ideea lansată în lucrare că ar aparține de cel de al doilea curent, a vorbit deschis în cuvântul său și cu recunoștință preotul reformat din localitatea Tureu - Cluj și care a apreciat lucrarea. C. nu a luat cuvântul deoarece nu citise lucrarea, însă după felul înflăcărat în care i-a descris sursei tema, sursa concluzionează că acceptă ideea atinsă de lucrare”;

- „Din discuții sursa a reținut nemulțumirea cu care V. a vorbit despre slaba aprovizionare cu carne și alte produse alimentare a orașului după sărbătoarea de la 23 august. V. spunea că pentru 23 august piața a fost neaprovizionată și demonstra cei care mergeau parcă ar fi condus un

cortegiu. Singur milițienii erau cei care îndemnau să se strige lozinci, însă publicul le-ar fi răspuns: să strige lozinci cei care au primit carne. Tot el a spus că s-au făcut unele schimbări între miniștrii dar nu au fost date publicității ci a aflat prin audierea postului de radio E.L. (n.n. - Europa liberă);

„/.../ Sursa făcând că nu înțelege la cine anume se referă, C. a precizat apoi pe acest I. care a introdus în țară anumite cărți cu conținut religios în limba maghiară, dar care pe alocuri au un conținut neavenit, interpretabil și pentru care cei care se ocupă cu această problemă s-ar putea lega de ele”;

- „Este un om ambițios, cu vocație pentru meserie, dar între colegi se discută că ar avea înclinații spre betanism. Sursa nu poate concretiza nimic legat de betanism și se pare că nici alții nu cunosc lucruri concrete, iar această părere s-a format după felul lui de prezență, evlaviozitatea cu care expune anumite texte biblice și comportarea destul de sigură a lui”;

- „Sursa vă informează că a fost vizitat de către V.P., inginer zootehnist din P., care a comunicat sursei că a fost la Satu Mare, unde a fost informat că s-a pornit o acțiune de instalare pe blocuri a unor antene colective cu scopul ca cetățenii să vizioneze doar programele TV București, nu și cele din R.P.U. După spusele lui acțiunea se face sub acoperirea economisirii curentului electric. În fond se urmărește împiedicarea vizionării programelor străine”.

Reclamantul a apreciat ca fiind relevante în cauză aprecierile pe care le fac ofițerii la adresa informațiilor furnizate de pârât, care se regăsesc citate pe larg în nota de constatare, precum și recompensele primite și reținute în probațiune, respectiv: suma de 300 lei, primită la data de 15.04.1980 și suma de 500 lei primită la data de 7.08.1986.

De asemenea, s-a subliniat faptul că legiuitorul nu are în vedere, în atribuirea calității de colaborator al Securității, circumstanțele în care s-a produs recrutarea, singurul argument avut în vedere este reprezentat de natura informațiilor furnizate organelor de Securitate, anume ca, prin acestea, să se denunțe activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și să se vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin prisma celor expuse anterior, s-a apreciat că sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, pentru a se putea constata calitatea de „colaborator al Securității”.

Referitor la prima condiție prevăzută de lege, care impune ca informațiile furnizate Securității, indiferent sub ce formă, să se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist, reclamantul a susținut că este îndeplinită, deoarece pârâtul a furnizat informații relatate pe larg în Nota de Constatare nr. S/DI/2652/03.10.2008.

În ceea ce privește a doua condiție impusă de legiuitor, aceea ca informațiile furnizate Securității să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, reclamantul a menționat că, prin acțiunile întreprinse de pârât au fost îngrădite următoarele drepturi libertăți fundamentale ale omului: dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor prevăzute de art. 28 din Constituția României din 1965 coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, dreptul la viață privată prevăzut de art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, dreptul la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei prevăzut de art. 30 din Constituția României din 1965 coroborat cu art. 18 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

În dovedirea acțiunii s-a administrat proba cu înscrisuri.

Pârâtul a formulat concluzii scrise, prin care a învederat instanței că, într-adevăr, în perioada 1978-1980, a fost recrutat cu mijloacele folosite de securitate ca sursă a fostei securități, sens în care a dat un angajament de colaborare, care a încetat în 1989.

Pârâtul a adăugat că, în activitatea sa de colaborare periodică i s-a spus că este o îndatorire ca cetățean al țării și că acum regretă profund faptul că nu a avut tăria și puterea de a refuza acest angajament, după cum și alte persoane clerici ai bisericii reformată nu au reușit acest lucru.

Analizând actele și lucrările dosarului, Curtea reține următoarele:

Potrivit disp. art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu modificările și completările ulterioare, colaborator al Securității este „persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale

consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

Pârâtul Veres Kovacs Attila întrunește condițiile cerute de aceste dispoziții legale, întrucât a fost recrutat de Inspectoratul Județean Satu Mare, în perioada 1979-1980, pentru încadrarea informativă a preotului reformat C.B.

În perioada 1980-1989 s-a transferat cu serviciul în comuna Oșorhei, a fost reînregistrat în calitate de informator la data de 31.07.1980 de către Inspectoratul Județean Bihor, pentru a fi folosit la „încadrarea informativă a unor elemente lucrate în dosar de urmărire informativă și pentru culegerea de informații de interes de pe raza comunei”.

La data de 24.04.1979 a semnat angajament cu organele Securității, numele conspirativ de colaborator fiind „KATONA/CATONA”.

Pe parcursul colaborării cu organele Securității, pârâtul a furnizat informațiile prezentate în Nota de constatare nr. S/DI/2652/03.10.2008 și rețeluate în acțiunea în constatare, privitoare la intențiile unor persoane de a emigra, cu scopul de a se căsători sau de a studia în țări unde nivelul de trai este mai ridicat și unde ar fi mai multă libertate, în special pe linie culturală.

De asemenea, informațiile au vizat preocupări pentru audierea emisiunilor postului de radio Europa Liberă, precum și stări de spirit negative legate de aprovizionarea cu produse alimentare și de introducerea în țară a anumitor cărți cu conținut religios în limba maghiară, „dar care pe alocuri au un conținut neavenit, interpretabil și pentru care cei care se ocupă cu această problemă s-ar putea lega de ele”.

Activitatea de colaborare cu organele Securității a fost recompensată cu sumele de 300 lei la 15.04.1980 și 500 lei la 07.08.1986.

Informațiile furnizate Securității, evidențiate în Nota de constatare nr. S/DI/2652/03.10.2008, nu au fost contestate de pârât și fac dovada îndeplinirii primei condiții prevăzute de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, întrucât se referă la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Prin acțiunile întreprinse de pârât au fost suprimate drepturi și libertăți fundamentale ale omului, recunoscute și garantate de Constituția României din 1965 și de Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, respectiv: dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor, dreptul la viață privată, dreptul la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei.

Față de considerentele menționate, Curtea constată că acțiunea promovată de reclamant este întemeiată și urmează să dispună, în temeiul art. 11 din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, admiterea acesteia și constatarea calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârâtul Veres Kovacs Attila.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII HOTĂRĂȘTE:

Admite acțiunea formulată de reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sectorul 3, în contradictoriu cu pârâtul Veres Kovacs Attila, cu domiciliul în municipiul Oradea, str. Libertății nr. 40, județul Bihor.

Constată existența calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârâtul Veres Kovacs Attila, născut la data de 12.12.1953, în Cehu Silvaniei, județul Sălaj, fiul lui Francisc și Susana.

Cu recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică azi, 14.01.2010.

(35.334)